

Ibn Ezra Devarim chapter 13

1. (2) IF THERE APPEARS AMONG YOU A PROPHET: A prophet is someone who says that God, or God's emissary spoke to him while he was awake or asleep.
2. There are those who say that the word 'prophet' might refer to those who steal the words of God [from each other; see Yirmiyah 23:30]. That means that a true prophet provides a sign to prove his legitimacy. Somebody else hears this sign and says it as proof for himself. . . .
3. In my opinion, there are signs and portents that are symbols. As proof, look at the words of Isaiah (8:18), "Here stand I and the children which the LORD has given me as signs and portents"; or the sign of the prophet, "Just as my servant Isaiah has gone naked and barefoot for three years..." (20:3) . . .
4. (4) The meaning of "[the LORD] is testing you" is that God left that false prophet alive and did not kill him.

1. (ב) כי יקום בקרבך נביא – נביא: שיאמר כי בהקיץ דבר השם או שלוחו עמו, או בחלום.
2. ויש אומרים, כי יתכן להיות הנביא ממגנבי דבר השם. ופי' שאמר נביא האמת שיהיה אות כך להצדיקו, ושמע השומע, והגידו להיות אות לנפשו. . . .
3. ולפי דעתי, שיש אות גם מופת כמו סימן. והעד: דברי ישעיה, שאמר: הנה אנכי והילדים אשר נתן לי ה' לאותות ולמופתים (ישעיה ח, יח), ואות הנביא, כאשר הלך עבדי ישעיה ערום ויחף (שם כ, ג), . . .
4. (ד) וטעם כי מנסה – בעבור שעזבו, ולא המיתו.

Rashbam Devarim chapter 13

5. (3) [EVEN IF] THE SIGN OR PORTENT COMES TRUE [DO NOT HEED THE WORDS OF THAT PROPHET]: [The sign of such false prophets could come true] because they know the future, since they make use of the forces of impurity or *teraphim* or [they consult] ghosts or familiar spirits.
6. (4) BECAUSE THE LORD IS TESTING YOU: God granted powers to the forces of sorcery to be able to predict the future in order to test the Israelites and to increase their merit. He warned them (18:10-13), "Let there not be among you ... a soothsayer, a diviner, a sorcerer... . You must be wholehearted with the LORD your God." If the Israelites refrain from believing in the signs of idolatrous prophets, it will be to their merit.

5. (ג) ובא האות והמופת - שיודעים עתידות על ידי רוח טומאה ותרפים ואוב וידעוני:
6. (ד) כי מנסה י"י וגו' - נתן כח בכשפים לדעת נולדות לנסות ולזכות ישראל שהתרה בהם לא יהיה בך מעונן ומנחש ומכשף וגו' עד תמים תהיה עם י"י אלהיך, ואם לא יאמינו לאותות נביאי ע"ז זו היא זכותן

Rashbam Bereishit 1

7. THERE WAS EVENING AND THERE WAS MORNING: The text does not write, "There was *night* and there was *day*." Rather it writes, "There was evening" – i.e. the light of the first day subsided and the darkness fell – "and there was morning" – that morning [that came at the end] of the night when dawn broke. At that point, ONE DAY of those six described in the Decalogue (Shmot 20.11) was completed. Then the second day began when (vs. 6), "God said, 'Let there be an expanse'."
8. The text has no interest in stating that an evening and a morning regularly constitute one day. The text is interested only in describing how those six days were constituted – that when the night finished and the dawn broke one day was completed and the second day began.

7. ויהי ערב ויהי בקר - אין כתיב כאן ויהי לילה ויהי יום אלא ויהי ערב, שהעריב יום ראשון ושיקע האור, ויהי בוקר, בוקרו של לילה, שעלה עמוד השחר. הרי הושלם יום א' מן הו' ימים שאמר הק' בי' הדברות, ואח"כ התחיל יום שיני, ויאמר אלהים יהי רקיע.
8. ולא בא הכתוב לומר שהערב והבקר יום אחד הם, כי לא הצרכנו לפרש אלא היאך היו ששה ימים, שהבקר יום ונגמרה הלילה, הרי נגמר יום אחד והתחיל יום שיני:

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

Rashbam and Ibn Ezra (#181)

Meir (Martin) Lockshin (lockshin@yorku.ca)

Ibn Ezra's *Iggeret ha-Shabbat*

9. In the year 4919 (= 1159), at midnight on Friday night, the fourteenth of Tevet, I, Abraham the Spaniard, was in one of the cities of the island that is called "the corner of the world." I was pleasantly sleeping. Then I saw in my dream standing in front of me a vision that looked like a man holding a sealed letter. He said to me, "Take this letter that was sent to you by the Sabbath."

10. I bowed low in homage to the LORD and blessed the LORD who had given us the Sabbath for having bestowed this honor on me. I held it in my two hands and my hands were dripping with myrrh. I read it. At first it was as sweet as honey in my mouth. But when I read the last few lines of poetry, my mind was in a rage and my soul almost departed from my body.

11. I asked the one who stood before me, "What is my sin, what is my transgression? For from the time that I learned about the great God who created us and learned of His commandments, I have always loved the Sabbath and have always gone out to greet her enthusiastically. I also always would send her off joyfully and with song when she departed. Who among all of her subjects is as loyal as I? Why did she send *me* this letter?"

12. The emissary of the Sabbath answered: "She was told that yesterday your disciples brought to your house books—Torah commentaries—and there it says to desecrate the Sabbath evening! So gird your loins for the sake of the honor of the Sabbath. Go fight the battle of the Torah against the enemies of the Sabbath. Show deference to no man!"

13. I awoke and was very agitated, and my spirit was greatly troubled. I got up. My anger was burning inside me. I got dressed and washed my hands. I took the books out into the moonlight and saw written there an interpretation of the phrase, "There was evening and there was morning." It stated that the first full day was completed when the morning of the second day arrived, for the night follows the day.

14. I almost tore my clothes and tore up that commentary, thinking that it would be better to desecrate one Sabbath and thus keep Israel from desecrating many Sabbaths if they were to see this evil comment. We would also be a laughingstock in the eyes of the uncircumcised ones. But I controlled myself—for the sake of the honor of the Sabbath. Still I vowed that, after the holy day concluded, I would not allow myself to sleep until I would write a long letter proving when it is that a Torah day begins, and thus I would remove a stumbling block and a snare. For all of Israel—Pharisees and Sadducees—know that the story of the creation, what God created on each individual day, was written solely so that those who observe the Sabbath would know how to observe the Sabbath. They are to rest in the same way that God rested, according to the count of the days of the week.

9. ויהי בשנת ארבעת אלפים ותשע מאות ותשע עשרה שנה בחצי הלילה בליל השבת בארבעה עשר לחדש טבת ואני אברהם ספרדי אבן עזרא הייתי בעיר אחת מערי האי הנקרא קצה הארץ...ואני הייתי ישן ושנתי ערבה לי, ואראה בחלום והנה עומד לנגדי כמראה גבר ובידו אגרת חתומה, ויען ויאמר אלי קח זאת האגרת ששלחה אליך השבת. **10.** ואקוד ואשתחוה לה' ואברך את ה' אשר נתנה לנו, אשר כבדני זה הכבוד, ואתפשנה בשתי ידי, וידי נטפו מר, ואקראנה ותהי בראשית בפי כדבש למתוק, אך בקראי הטורים האחרונים חם לבי בקרבי, וכמעט תצא נפשי.

11. ואשאל את העומד לנגדי מה פשעי מה חטאתי? כי מהיום שידעתי השם הנכבד אשר בראנו, ולמדתי מצותיו, לעולם אהבתי את השבת, ובטרם בואה הייתי יוצא לקראתה בכל לב, גם הייתי בצאתה משלח אותה בשמחה ובשירים, ומי בכל עבדיה כמוני נאמן? ומדוע שלחה אלי זאת האגרת?

12. ויען ויאמר אלי ציר השבת, הגד הוגד לה את אשר הביאו תלמידיך אתמול אל ביתך ספרים פירושי התורה, ושם כתוב לחלל את ליל השבת, ואתה תאזור מתניך בעבור כבוד השבת להלחם מלחמת התורה עם אויבי השבת, ולא תשא פני איש.

13. ואיקץ, ותתפעם רוחי עלי, ונפשי נבהלה מאד, ואקום, וחמתי בערה בי, ואלבש בגדי, וארחץ ידי, ואוציא חוצה הספרים לאור הלבנה, והנה שם כתוב פירוש "ויהי ערב ויהי בקר", והוא אומר כי כאשר היה בקר יום שני אז עלה יום אחד שלם, כי הלילה הולך אחר היום.

14. וכמעט קט קרעתי בגדי, וגם קרעתי זה הפירוש, כי אמרתי טוב לחלל שבת אחת, ולא יחללו ישראל שבתות הרבה, אם יראו זה הפירוש הרע; גם נהיה כלנו ללעג וקלס בעיני הערלים. ואתאפק בעבור כבוד השבת, ואדור נדר אם אתן שנת לעיני אחר צאת יום הקדש עד אכתוב אגרת ארוכה לבאר מתי ראשית יום התורה, להרים מכשול ולהסיר פח ומוקש, כי כל ישראל הפרושים, גם כל הצדוקים עמהם יודעים כי לא נכתבה פרשת בראשית מעשה ה' בכל יום, רק בעבור שידעו שומרי התורה איך ישמרו השבת, שישבתו כאשר שבת השם הנכבד, לספור ימי השבוע.

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

Rashbam and Ibn Ezra (#181)

Meir (Martin) Lockshin (lockshin@yorku.ca)

Rashbam Shmot chapter 13

15. IT SHALL BE A SIGN ON YOUR HAND: According to the profound plain meaning of Scripture, it will always be a reminder for you as if it were written on your hand. Like the verse (Song 8:6), "Let me be a seal on your heart." **ON YOUR FOREHEAD:** Like an ornament or a gold chain that is customarily put on the forehead for decoration.

15. לאות על ירך - לפי עומק פשוטו יהיה לך לזכרון תמיד כאילו כתוב על ירך. כעין שימני כחותם על לבר: בין עיניך - כעין תכשיט ורביד זהב שרגילין ליתן על המצח לנוי:

Ibn Ezra (longer commentary) Shmot chapter 13

16. There are those who disagree with our holy rabbis, saying that when our verse speaks of a "sign" and a "remembrance," it should be understood like the verse (Mishlei 1:9), "For they are a graceful wreath upon your head, a necklace about your throat." Similarly, when the verse says (Devarim 6:8), "tie them for a sign on your arm," it should be understood like (Mishlei 6:21) "Tie them over your heart always." . . . This is improper [interpretive] method. At the beginning of that book it says that it contains the *meshalim* of Shlomo. So everything that is written there is in the style of a parable. But it is never written that the Torah is, God forbid, a *meshal*. It is to be taken literally. So we do not interpret this phrase in a way that ignores the *peshat* since when we interpret it literally, it does not contradict reason. Unlike the verse (Devarim 10:16) "Circumcise the foreskins of your hearts" which must be adjusted to conform with reason.

16. יש חולקין על אבותינו הקדושים, שאמר כי לאות ולזכרון, על דרך כי לזכרון חן הם לראשך, וענקים לגרגרותיך (משלי א, ט), גם וקשרתם לאות על יריך (דבר' ו, ח) כמו קשרם על לוח לבר תמיד (משלי ו, כא), . . . ואין זה דרך נכונה, כי בתחלת הספר כתוב משלי שלמה, והנה כל מה שהזכיר הוא דרך משל, ואין כתוב בתורה שהוא דרך משל חלילה, רק הוא כמשמעו, על כן לא נוציאנו מיד פשוטו, כי בהיותו כמשמעו איננו מכחיש שקול הדעת, כמו ומלתם את ערלת לבבכם (דבר' י, טז), שנצטרך לתקנו לפי הדעת,

17. Read Vayikra 21:1-4

Yevamot 90b

18. How do we know [that a *Kohen* attends his wife's funeral]? For it is written, "Except for שארו who is close to him." And it was taught: שארו means his wife. But further the verse says, "He shall not defile himself as a husband"! [The two verses may be harmonized as saying that] there are husbands who should defile themselves and husbands who should not. If his wife is a permitted wife, then he should defile; if not, not.

18. מנלן? דכתיב כי אם לשארו הקרוב אליו, ואמר מר: שארו - זו אשתו, וכתיב: לא יטמא בעל בעמיו להחלו, יש בעל שמיטמא ויש בעל שאין מיטמא, הא כיצד? מיטמא הוא לאשתו כשרה, ואינו מיטמא לאשתו פסולה.

Ibn Ezra on Vayikra 21

19. It used to seem to us [or, perhaps, it could have seemed to us] that the phrase, "except for a close relative (שארו)," was a general statement followed by a list of details: mother, father.... And that the meaning of בעל בעמיו in verse 4 was that a priest should not defile himself when his wife dies.

20. But when we saw that the rabbis passed on the tradition that a priest does defile himself for his wife.... The first interpretation is cancelled.

19. כי אם לשארו: היה נראה לנו כי פירושו כמו איש איש אל כל שאר בשרו (ויקרא יח, ו) שם כלל, ואחר כן פרט לאמו ולאביו. וטעם בעל בעמיו (ד) - שלא יטמא הבעל באשתו.
20. וכאשר ראינו שהעתיקו רבותינו כי יטמא לאשתו, . . . בטל הפי' הראשון

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

Rashbam and Ibn Ezra (#181)

Meir (Martin) Lockshin (lockshin@yorku.ca)

Rashbam on Vayikra 21

21. No husband from the company of priests shall defile himself by [contact with the dead body of] his wife, להחלו—for that would render him unfit for the priesthood. But according to the rabbis, [the verse means that] he should not defile himself by [contact with the dead body of] his unfit or disqualified wife. But he may defile himself by [contact with the dead body of] his legitimate wife.

21. שום בעל בעם כהנים לא יטמא לאשתו: להחלו- שהרי מתחלל מכהונתו. ולפי דברי חכמים לא [יטמא] לאשתו פסולה ומחוללת, אבל מטמא לאשתו כשירה:

Rashbam on Bereishit 1

22. Let the wise understand that all of our rabbis' words and midrashic explanations are honest and true. . . . The essence of halakhic and midrashic exegesis is derived from superfluous language in Scripture or from linguistic anomalies. The plain meaning of the verse is written in such a way that one is [additionally] able to learn from it the essence of the midrashic explanation. For example, it is written (Bereishit 2:4), "Such is the story of heaven and earth *behibbare'am* – as they were created." The rabbis (Bereishit Rabba 12.9) interpreted [that last word] midrashically to mean, "*be'avraham* – through [the merit of] Abraham [they were created]." [They did this] because of the superfluous language of the verse, for the word *behibbare'am* did not have to be written at all.

22. יבינו המשכילים כי כל דברי רבותינו ודרשותיהם כנים ואמתים. . . . ועיקר ההלכות והדרשות יוצאין מיתור המקראות או משינוי הלשון שנכתב פשוטו של מקרא בלשון שיכולין ללמוד הימנו עיקר הדרשה, כמו אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ודרשו חכמים באברהם מאריכות הלשון שלא היה צריך לכתוב בהבראם.

23. רשב"ם מסכת פסחים דף קיח עמוד א

כל המבזה את המועדות. שעושה מלאכה בחולו של מועד דכתיב את חג המצות תשמור ונפקא לן במסכת חגיגה (דף יח א) איסור מלאכה בחולו של מועד:

24. תוספות מסכת חגיגה דף יח עמוד א

וכן פירש הריב"ם. . . . דמלאכה דמועד מדרבנן ולא כפירוש רבינו שמואל שפירש בערבי פסחים (פסחים דף קיח.). גבי כל המבזה את המועדות

Ibn Ezra, Introduction to his *Yesod Dikduk*

25. [Making fun of people who have ideas about biblical interpretation that Ibn Ezra doesn't like:] When he says, "This verse has ten different meanings," he's so proud of himself. . . . And when people hear about this, his reputation as an exegete rises.

25. ... ובאומרו "יש לפסוק עשרה טעמים" יתהלל בנפשו... ושמע השומע ונוספה גדולת מעלת חכמת המפרש.

26. But the opposite is true! For when he offers ten explanations for the verse he has no idea which one is the true explanation. In fact, the correct explanation might not even be included.

26. והדבר הפך! כי בשומו טעמים רבים לפסוק לא יידע אי זה יכשר הזה או זה גם יתכן שלא יחבר בפירושו פירוש האמת

27. For there is only one [correct] explanation for the words of any author, whether he be a prophet or a sage.

27. כי כל מחבר ספר, נביא היה או חכם, טעם אחד לדבריו.